

API-fundament Common Ground - in gesprek Grenzen van een register (domein/bron)

Op weg naar de API Referentie Architectuur (ARA)

Agenda

1. Aftrap
2. Grenzen van een register - bepalen en beproeven
3. Verdieping en vooruitblik
4. Lunch

Spoor 1

Lopende zaken / korte termijn fixes

Klantinteracties

Klantinteracties, Notificaties ...

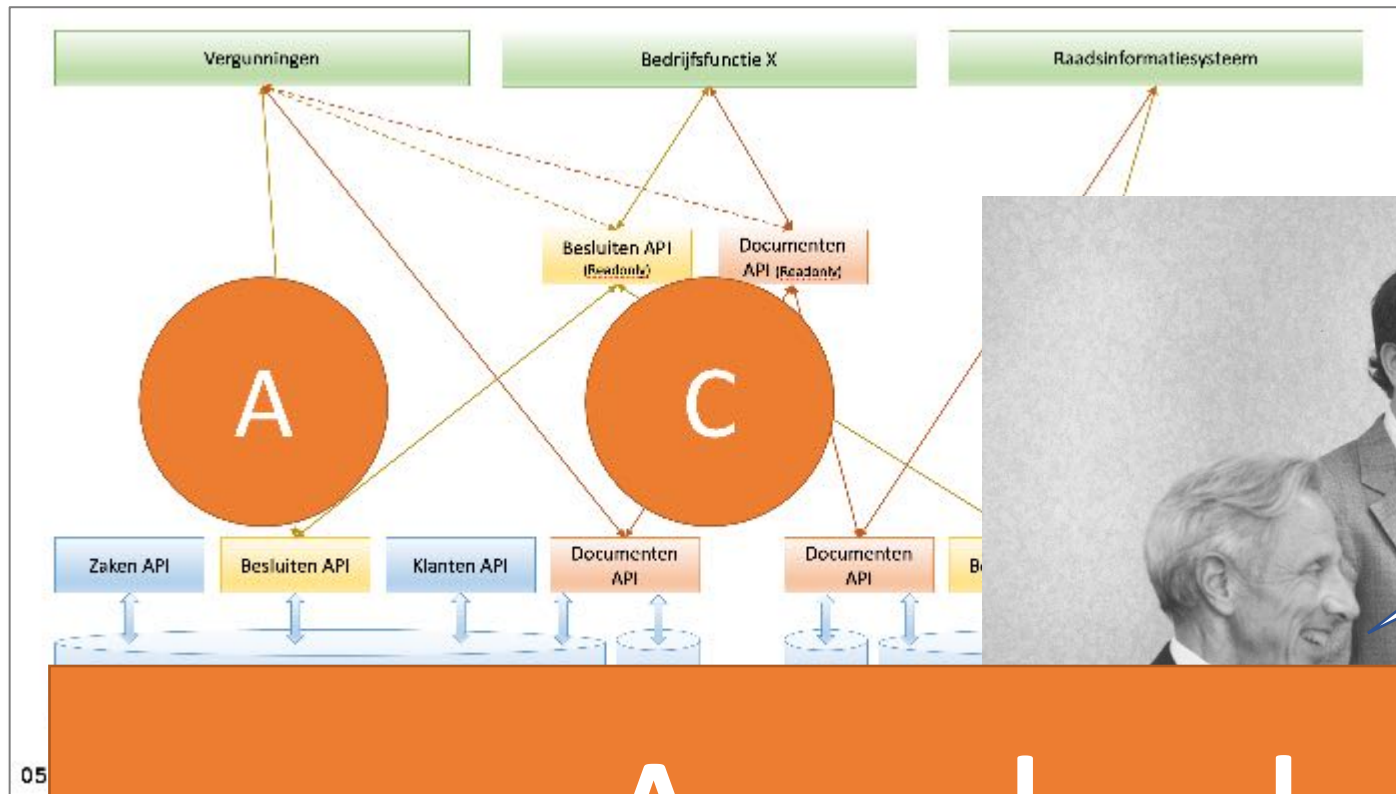
Spoor 2

Opzoek naar fundamentele oplossingen

API Referentie Architectuur

Terugblik 1 december

“The design is intimately tied to the environment!”

Aan de slag

Terminologie

Domein

Een samenhangend geheel van gegevensverzamelingen.

Om goed standaarden op te kunnen stellen hebben we een begrip nodig dat aangeeft dat er tussen gegevensverzamelingen een sterke samenhang bestaat tussen (high cohesion).

Register

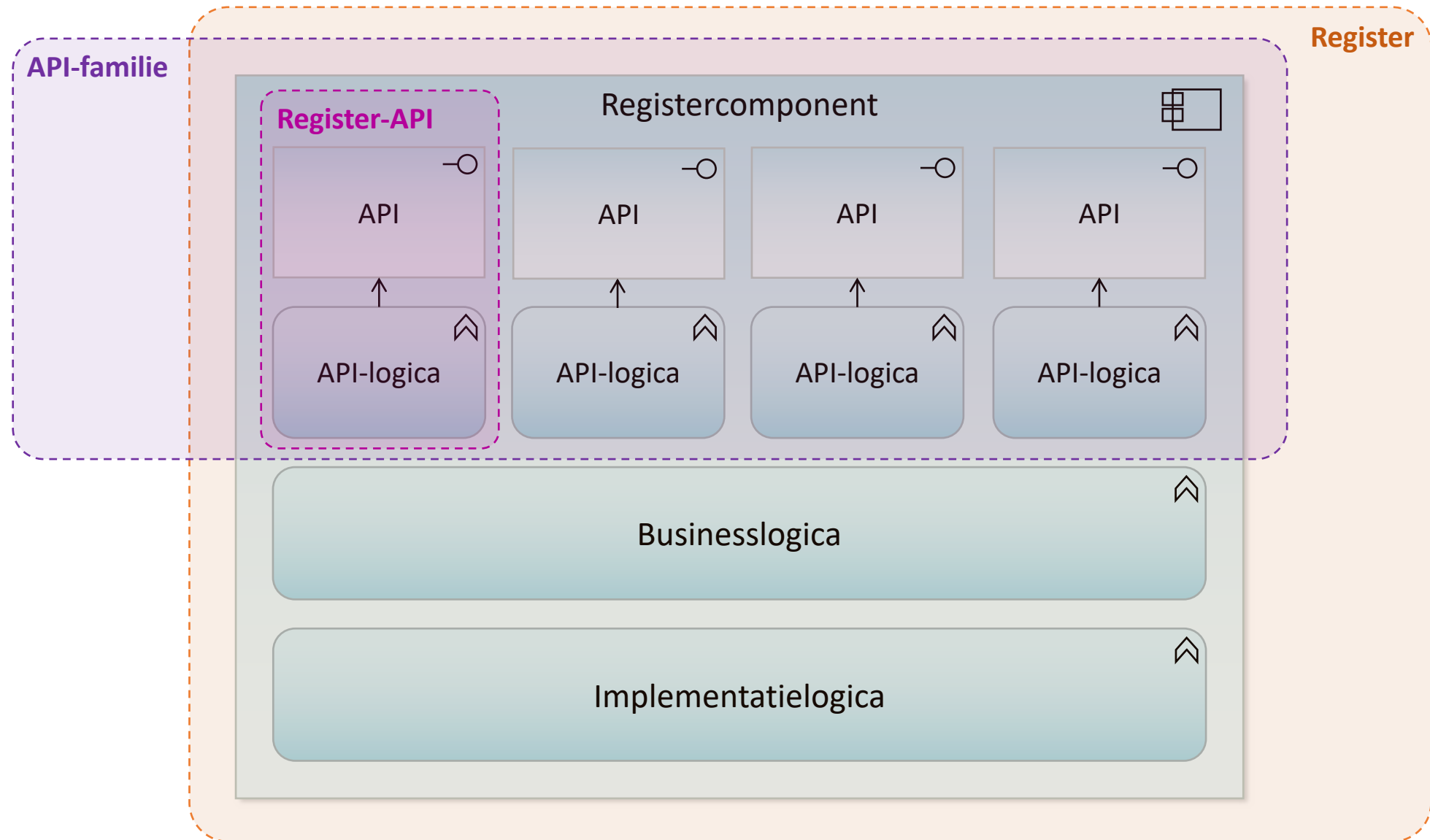
Een component in het applicatielandschap die de gegevens van een domein ontsluit.

n.b. Dit is een begrip uit de informatielaag. Daarmee is dus nog niet gedefinieerd hoe een register technisch geïmplementeerd is.

Registers: binnen/buiten

- Bij interacties binnen de grenzen van één register:
 - Wordt goede performance verwacht.
 - Worden waarborgen voor consistentie verwacht.
- Bij interacties die registergrenzen overschrijden:
 - Moet rekening gehouden worden met beperkte(r) performance.
 - Moeten waarborgen voor consistentie als onderdeel van de interactie geregeld worden (SAGA)

'Anatomie' van een Register

Denken over fundamenten van API's is eenvoudiger...

- als de casus domein specifiek is,
- er concrete use cases bestaan,
- er niet al bestaande uitwerkingen zijn die 'vrij van last' redeneren verhinderen.

Lastig want VNG Realisatie is voornamelijk betrokken bij generieke domeinen.

omroep gld
Voorpagina Regio Sport Gemist GLD

ercourant.nl

MNL

nieuws

Einde van streektaal kale radio

Goedemorgen Nederland - 28 april 2021 - 13:30

Streektaalen verdwijnen in radio alleen Fries en Limburgs blijven overleefd

Het gaat slecht met de streektaalen in Nederland. Het Brabants, Gronings, Twents en andere dialecten: ze lijken langzaam maar zeker uit te sterven. Fries en Limburgs daarentegen, houden zich goed staande. schrijf NLR

Goedem Nederland

Opinie

Neem de telefoon eens op met 'gouidag' of 'moi'

Dialect Streektaalen dreigen weg te kwijnen. Koester de taalkundige veelkleurigheid toch, stellen *Nathan Kramer*, *Stijn van den Berg* en *Alexander Hendriks*.

30 januari 2023 Leestijd 2 minuten

Foto Kees van de Veen

Op papier is het zo mooi. Alle politieke partijen hebben bij deze Provinciale Statenverkiezingen op het laatste blaadje van hun verkiezingsprogramma pleidooien staan voor „meer cultuur- en natuureducatie in de provincie”, „aandacht

Twee van de bijdragen aan het nummer vullen elkaar wonderwel aan. Het eerste is van de Amsterdamse hoogleraar Arjen Versloot, die laat duidelijker dan ik het ooit heb meegekregen laat zien dat die dialecten echt aan het verdwijnen zijn, bijvoorbeeld aan de hand van een grafiek als de bovenstaande, gebaseerd op analyse van een aantal verschillende bronnen. Er zijn verschillen (in Holland werd het dialect minstens 65 jaar geleden al niet meer doorgegeven, het Fries is het meest stabiel, en ook het Nederlands Limburgs weert zich), maar overal is de trend naar beneden. Als je dat extrapoleert is duidelijk dat misschien met die twee

Over Neerlandistiek Contact

Archief Jong Neerlandistiek Forum

Gedicht van de dag

Ingmar Heytze • Vroeger

De burens hadden een nestje met vroeger.
Het was nog niet eens zo oud, het krioelde
als puppy's door elkaar, ze keken me
allemaal
aan en ik kon niet kiezen zo lief

→ Lees meer

[Bekijk alle gedichten](#)

- Nedersaksisch
- Zeesaks
- Noord-Brabants
- Hollands
- West-Vlaams
- Antwerps
- Oost-Vlaams
- Limburgs B
- Brabants
- Limburgs N
- Fries
- prognose W-Vl

open 50-60 jaar op basis

Door Marc van Oostendorp

Op uitsterven staat? Als protesteren niet
mer van *Taal en Tongval*, een tijdschrift
jaar zijn 75-jarig bestaan viert, hoe zeg
an Nederlandse dialecten. Hoe gaat het
aan, vroeg de redactie zich af.

10 jaar taalcanon

Leenwoorden

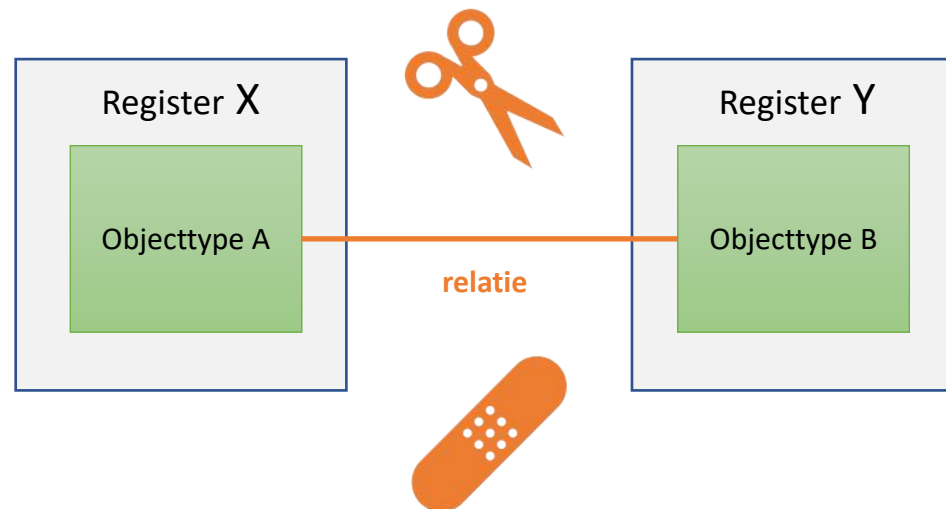
Ontdekkingen, ideeën en producten uit een
ander taalgebied brengen vaak ook leenwoorden
mee.

→ Lees hier het artikel

Avenda

Grenzen van een register
Bepalen en beproeven

Bepalen grenzen van een register: Op basis van relaties tussen entiteiten

US01 - Als KCC-medewerker...

Wil ik snel inzage kunnen krijgen in de cursussen,
die in de komende 6 maanden gepland staan,
met tenminste 1 vrije plaats,
over een streektaal die gekozen kan worden op basis van het adres van
de beller.

Per cursus moet getoond worden: streektaal, start datum, locatie,
aantal vrije plaatsen

US02 - Als inwoner ...

Uitgaande van een overzicht met beschikbare relevante cursussen (zie US01) ...

Wil ik me op de website van de gemeente kunnen inschrijven op een cursus naar keuze.

US03 - Als deelnemer ...

Wil ik snel inzage kunnen krijgen in de lesdagen die nog gepland staan voor de cursus waarvoor ik me heb ingeschreven.

Boven het overzicht van de lessen moet getoond worden:

streektaal, locatie

Per les moet getoond worden:

datum, tijdstip, ruimte

US04 - Als docent ...

Wil ik snel inzage kunnen krijgen in mijn agenda.

Per dag moeten de te geven lessen getoond worden. Met bij iedere les: tijdstip, locatie, ruimte, streektaal.

Bij het inzien van de details over een les: Lijst met de namen van de deelnemers.

Bij het inzien van de details over een deelnemer: Naam, adres, telefoon, e-mail.

US05 - Als cursuscoördinator ...

Wil ik ieder kwartaal inzicht in de inschrijvingen van dat kwartaal.

Er zijn twee overzichten nodig:

US05A. Overzicht 1: BSN's van de deelnemers.

Dit overzicht moet naar de rijksambtenaar die belast is met de handhaving van de Wisst.

US05B. Overzicht 2: Per deelnemer: postcode, streektaal, maand waarin cursus start.

Dit overzicht is nodig voor waarstaatjegemeente.nl.

US06 - Als cursuscoördinator ...

Wil ik bij het plannen van de cursussen weten:

- Welke docenten beschikbaar zijn, en welke streektalen zij kunnen doceren.
- Welke locaties en ruimten er beschikbaar zijn.

n.b. De coördinator is ooit alle locaties langsgeweest. Dat heeft een lijst opgeleverd van alle locaties met de ruimten binnen die locaties die geschikt zijn voor het lesgeven. Helaas kan deze lijst niet goed ondergebracht worden in het gebouwbeheersysteem van de gemeente. (Het is een subset van de gebouwen en de ruimten daarin. Ook zijn van diverse gebouwen de ruimten niet bekend in het gebouwbeheersysteem).

US07 - Als cursuscoördinator ...

Wil ik bij veranderingen in het landelijk streektaalregister voldoende tijd hebben om de gevolgen door te voeren in de cursusplanning.

Voorbeeld: Uitbreiding van een gebied waar een streektaal gesproken wordt. Er moeten dan mogelijk nieuwe docenten aangetrokken worden en in ieder geval nieuwe cursussen in dat gebied gepland worden.

US08 - Als informatiearchitect ...

Wil ik alle gegevens over klanten van mijn gemeente onderbrengen in één registratie.

Streven is hierbij daadwerkelijk ook maar één instantie van deze registratie te hebben.

Raakt in ieder geval de volgende stories:

- US02: Via de website van de gemeente inschrijven op een cursus naar keuze.
- US05B. Kwartaaloverzicht “waarstaatjegemeente.nl”. Per deelnemer: postcode, streektaal, maand waarin cursus start.

US09 - Als cursuscoördinator ...

US09A.

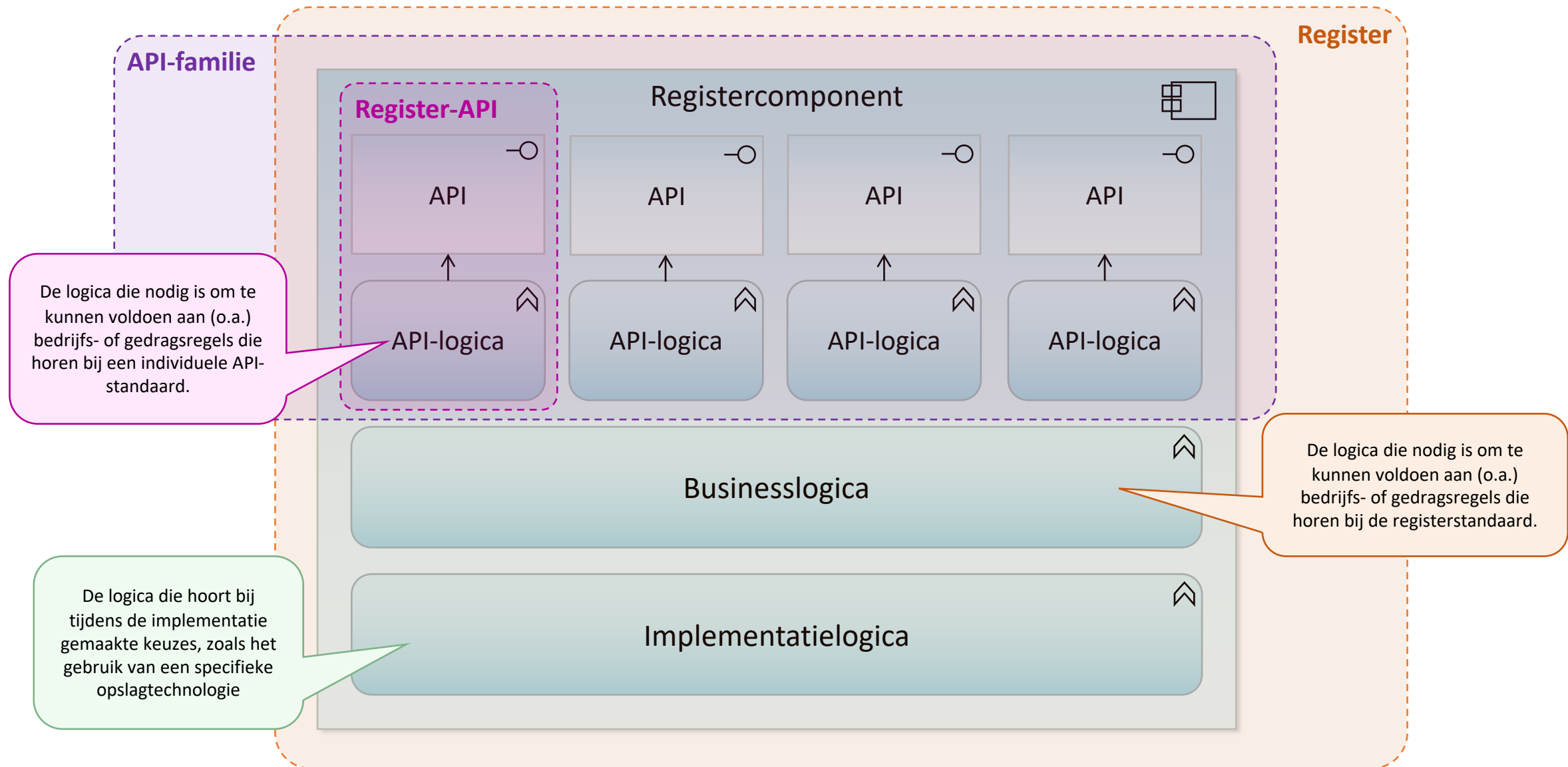
Wil ik bij uitdiensttreding van een medewerker geïnformeerd worden, zodat ik de planning kan aanpassen.

US09B.

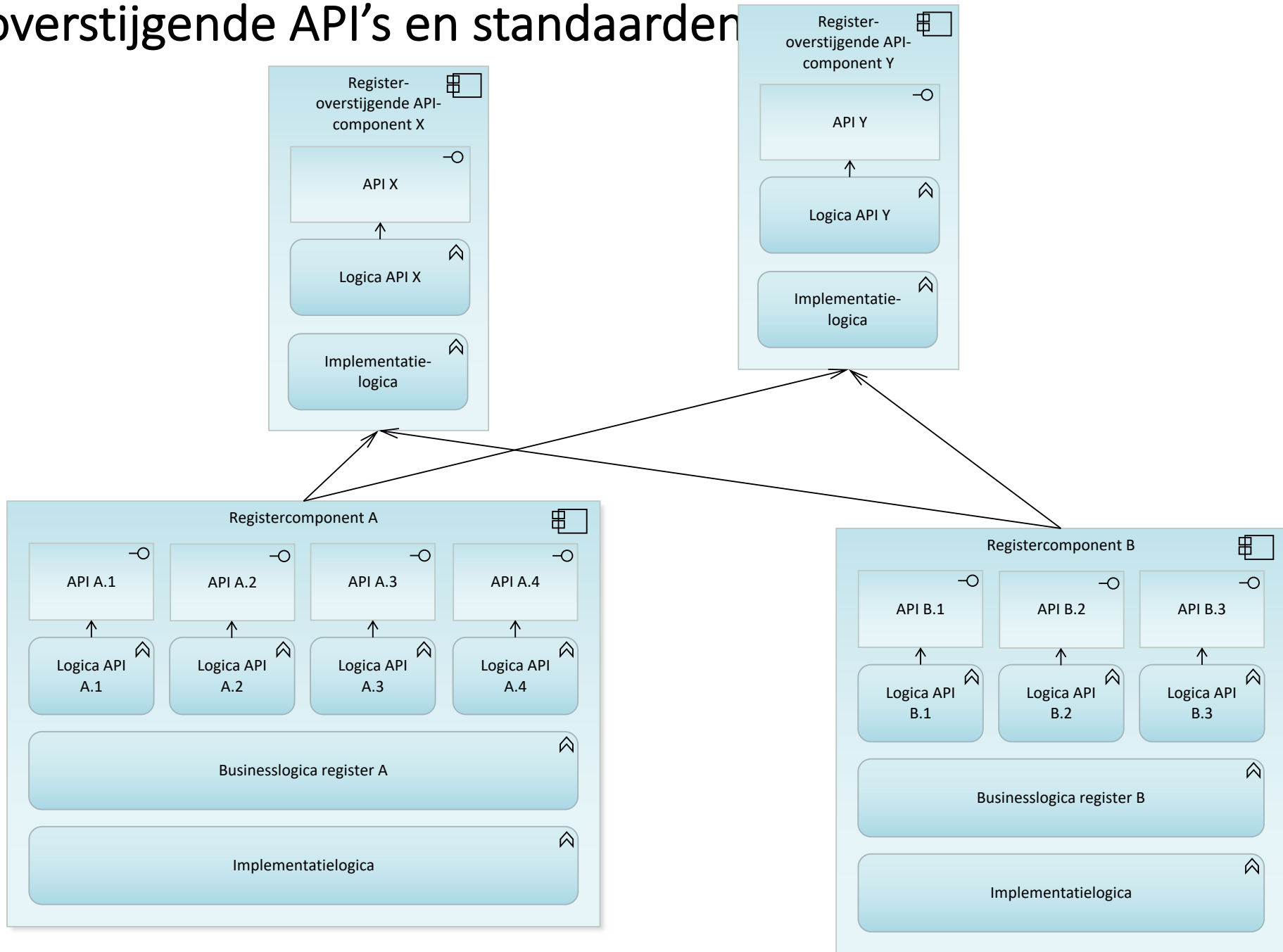
Bij onverwachte uitval van een docent moet het mogelijk zijn om alle deelnemers die hiermee te maken krijgen te informeren (per sms en e-mail). Hierbij geeft de cursuscoördinator door om welke docent het gaat en hoe lang de uitval duurt.

Verdieping: registers,
standaarden en implementatie

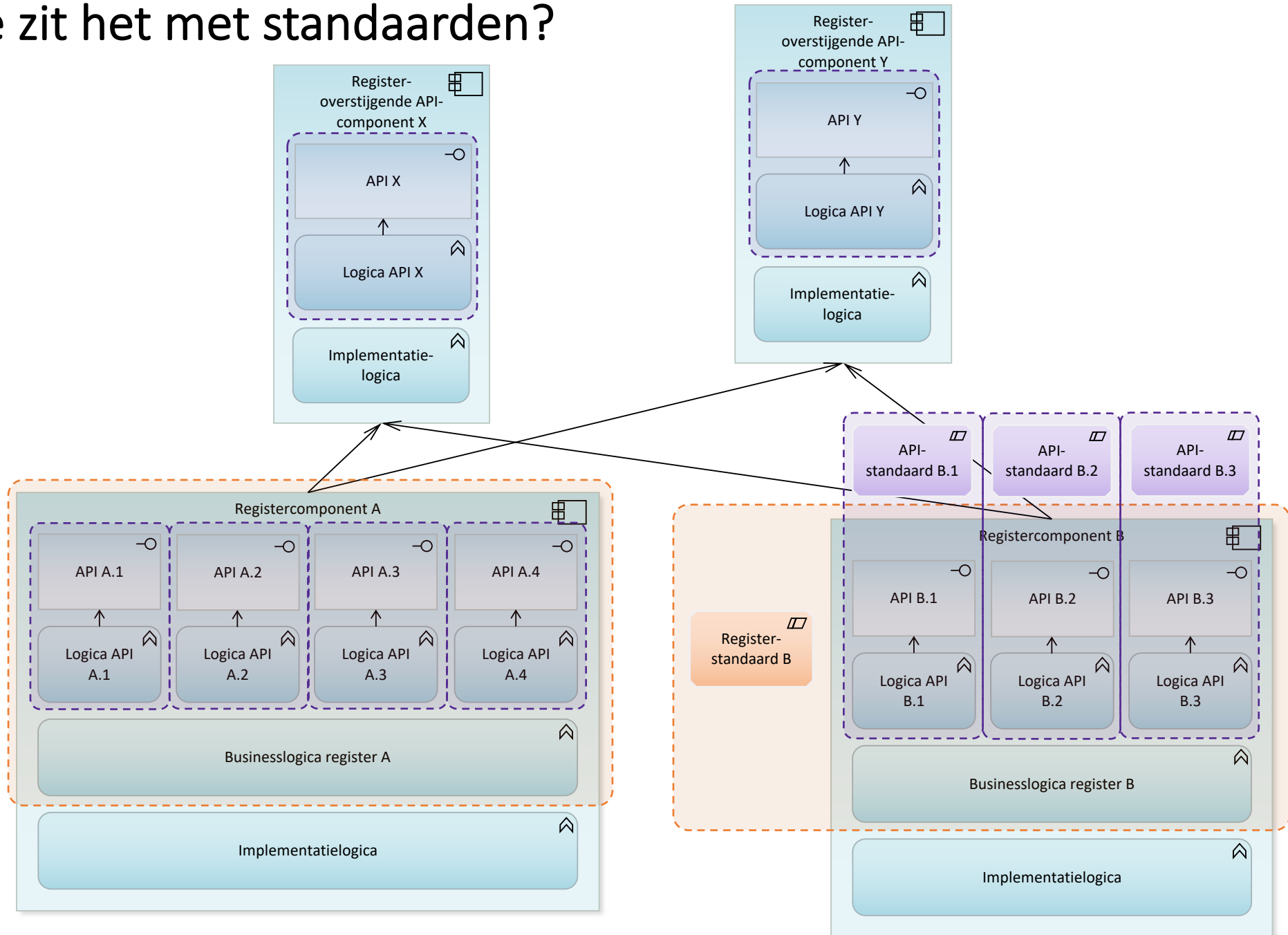
'Anatomie' van een Register

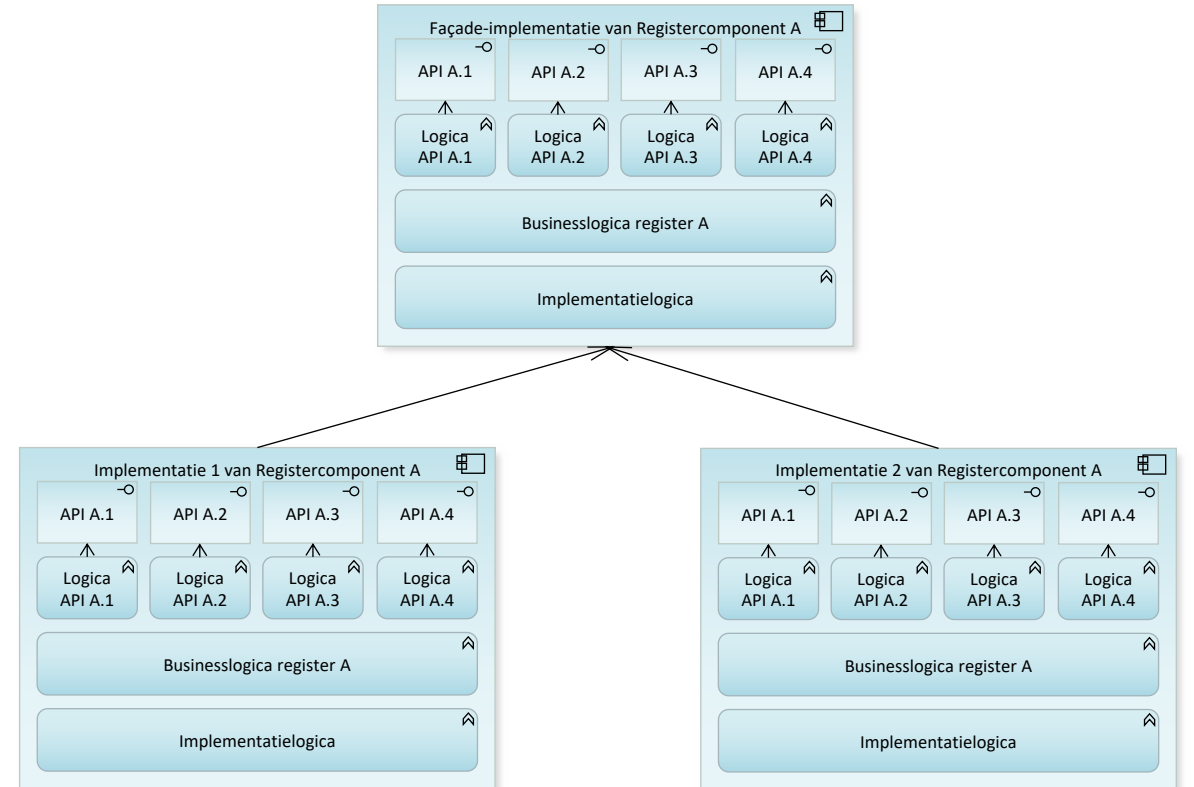
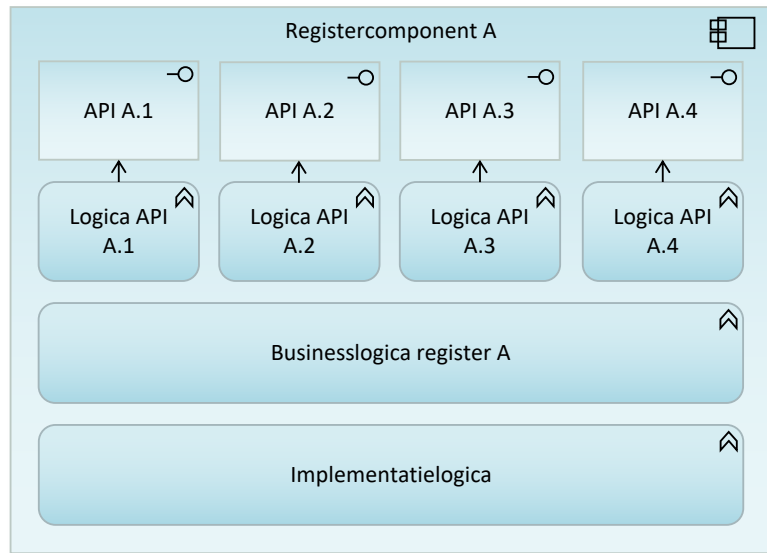
Registeroverstijgende API's en standaarden

...en hoe zit het met standaarden?

Façade-implematies van Registercomponenten

Register, Convenience en Façade API's

Register API

- Grens voor Register API = Doelgroep (functionele bundeling) en API-stijl.¹
- Een Register API mag convenience functies bieden.
- Een Register API mag uitsluitend gegevens uit het register leveren of bewerken.
- Er kan overlap bestaan tussen de verschillende Register API's binnen een familie.

Registeroverstijgende API

- Biedt functionaliteit op basis van gegevens uit verschillende registers.
- Hier ontstaan mogelijk gedistribueerde transacties en query's.

Façade API (specifieke implementatie van de register API's)

- Moet alle leesfuncties van de onderliggende Register API's ondersteunen. **Voldoet hierbij dus aan de registerstandaard!**
- Uitgangspunt is dat creatie van objecten niet via de Façade API verloopt. Algemene bewerkingsprocessen zoals bijvoorbeeld het ondersteunen van een vernietigingsproces kunnen wel via de Façade lopen.
- Moet voldoen aan alle bedrijfsregels van de onderliggende API's.
- Bevat zo min mogelijk ('façade-eigen') logica.

¹ API-stijl = REST, GraphQL, gRPC.

Vooruitblik: wat gaan we doen?

- Keuzes maken in informatiemodel Klantinteracties
 - Op bezoek bij enkele gemeenten. User stories ophalen/valideren.
 - Keuze maken tussen eventuele fundamenteel verschillende varianten.
- API-architectuur uitwerken voor klantinteracties
 - Registergrenzen, beschrijving familie van API-standaarden.
 - Per API:
 - welke interacties
 - gegevens- of handelingsgedreven
 - welke API-stijl(en) – REST / GraphQL / gRPC
 - Keuzes met rationale voorleggen aan deze groep.
 - Uitwerken en beproeven in API-lab.

Wanneer kunnen jullie ons (weer) treffen?

- Informeren bredere groep Fieldlabs
- Meedenken over generatie 2 Deze gesprekken
- Experimenteren met generatie 2 API-labs
- Meedenken over klantinteracties (conform generatie 2) Domeinexperts +
Informatiearchitecten
van gemeenten

THANK YOU